

Številka: 091-10/2020-1
Datum: 16. april 2020

**Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo**

Poljanska cesta 28
1000 Ljubljana
T 01 30 05 100
F 01 30 05 199
www.zrss.si

IZOBRAŽEVANJE NA DALJAVO V POSEBNIH RAZMERAH

PRIPOROČILA ZA OCENJEVANJE ZNANJA V OSNOVNI ŠOLI

Pri pripravi predlogov in usklajevanju gradiva so sodelovali:

Zavod RS za šolstvo: dr. Vinko Logaj, mag. Renata Zupanc Grom, dr. Ada Holcar Brunauer;

ravnatelji osnovnih šol: Aleš Žitnik, Marko Primožič, Rado Kostrevc, mag. Špela Drstvenšek, Igor Hostnik, Bogomir Marčinkovič, Gregor Pečan, Roman Brunšek, Janja Zupančič;

člani Oddelka za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete UNI v LJ: izr. prof. dr. Damijan Štefanc, red. prof. dr. Jana Kalin, izr. prof. dr. Jasna Mažgon, izr. prof. dr. Klara Skubic Ermenc, izr. prof. dr. Barbara Šteh, doc. dr. Danijela Makovec Radovan;

Pedagoška Fakulteta UNI v MB: prof. dr. Milena Ivanuš Grmek;

predstavniki Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport;

dr. Simon Slokan, glavni inšpektor Inšpektorata RS za šolstvo in šport.

1. Uvod

Ocenjevanje znanja je že v običajnih razmerah ena od najbolj občutljivih učnih dejavnosti, še toliko bolj pa to velja za čas, ko izobraževanje poteka na daljavo in v okoliščinah, ki pomembno vplivajo na organizacijsko in didaktično kakovost pouka.

Pri ocenjevanju se ne gre omejevati le na minimalne standarde znanja, pač pa naj bo presoja odvisna od dejanskih možnosti za doseganje učnih ciljev in standardov znanja. Prav tako ni sprejemljivo, da se učence z učnimi težavami, posebnimi potrebami ali težavami z dostopom do IKT, zaradi česar težje sodelujejo pri izobraževanju na daljavo, vnaprej opredeli kot tiste, od katerih se zahteva/pričakuje zgolj doseganje minimalnih standardov znanja, ne da bi bile prej izkoriščene vse razpoložljive možnosti za ustrezno notranjo diferenciacijo in individualizacijo in jih je mogoče izvajati tudi na daljavo.

Pri ocenjevanju znanja naj učitelji sledijo normativnim določilom *Pravilnika o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli in Sklepa o ukrepih za nemoteno opravljanje vzgojno- izobraževalnega dela v osnovnih šolah v šolskem letu 2019/2020*, pri čemer naj zagotavljajo strokovno legitimnost ocenjevanja znanja, tako da upoštevajo tudi ta priporočila.

Za podporo pri izvajanju teh priporočil se ravnatelji lahko obrnejo neposredno na predstojnice Območnih enot Zavoda RS za šolstvo, učitelji pa se lahko za strokovno podporo po posameznih predmetih oziroma področjih povežejo s svetovalci Zavoda RS za šolstvo. Nanje se lahko učitelji obrnejo po elektronski pošti, prek spletnih učilnic ali po telefonu.

Namen priporočil za ocenjevanje znanja

S priporočili za ocenjevanje znanja v osnovnih šolah želimo izpostaviti ključne pogoje, načine in rešitve za izvedbo ocenjevanja znanja v okviru izobraževanja na daljavo. Ker izobraževanje na daljavo predstavlja kontinuiteto vzgojno-izobraževalnega procesa, ki je potekal od 1. septembra 2019 do 16. marca 2020, naj v času izobraževanja na daljavo učitelji **ocenjujejo znanje**, ki je bilo ustrezno obravnavano, utrjeno in z različnimi oblikami ter metodami tudi preverjeno.

Ker pri izobraževanju na daljavo učenci in učitelji delujejo v različnih okoliščinah, v katerih poteka izkazovanje znanja učencev, je potreben temeljit razmislek o tem, kako je mogoče oceniti učenčevo razumevanje in obvladovanje učnih vsebin z vprašanji in nalogami, ki ne terjajo le preproste reprodukcije oz. priklica informacij iz spomina.

2. Splošna priporočila za ocenjevanje v 1. in 2. razredu ter od 3. do 9. razreda

Učencem 1. in 2. razredov učitelj oceni napredek pri doseganju standardov znanja, pri čemer upošteva, da so cilji in standardi v učnih načrtih praviloma postavljeni na ravni triletja in bo mogoče izpad nadomestiti v 2. oziroma 3. razredu.

Pri učencih od 3. razreda dalje, kjer poteka številčno ocenjevanje znanja, naj učitelji upoštevajo, katere učne cilje, ki jih predvideva učni načrt, bodo lahko učenci dosegli v času izobraževanja na daljavo in doseganje katerih (iz teh ciljev izhajajočih) standardov znanja bodo lahko izkazovali učenci.

3. Ocenjevanje znanja v okviru izobraževanja na daljavo

- **Pri ocenjevanju znanja je smiselno, da učitelj uporabi načine, s katerimi so se učenci seznanili že v okviru dejavnosti preverjanja.** Učitelj naj ob tem zagotovi, da so učenci seznanjeni z načini in kriteriji ocenjevanja znanja.
- **Učitelj naj presodi, ali bo cilje, ki so jih učenci dosegali v obdobju izobraževanja na daljavo, vrednotil tudi z oceno.**
- Učitelj naj **učencem** omogoči čas in pogoje, da vzpostavijo rutino komuniciranja, ustrezno količino dnevnih zadolžitev, ustrezne in sprotne povratne informacije. V času izvajanja izobraževanja na daljavo naj učitelj okrepi sistematično spremljanje napredka in razvoja učenca ter mu posreduje kakovostne povratne informacije o napredku in dosežkih.
- Pri ocenjevanju znanja naj učitelj uporabi **različne oblike in načine ocenjevanja znanja**, ki jih je uporabil že pri **preverjanju znanja** (npr. likovni, tehnični, praktični in drugi izdelki, ustni odgovori, seminarske naloge, projektno delo, nastopi učencev ipd.) in so primerne za izobraževanje na daljavo. Učitelj naj se izogiba **ocenjevanju znanja učencev s pisnimi preizkusi znanja**.
- Če se učitelj odloči za ocenjevanje, naj pred tem izvede preverjanje, ki naj bo po vsebini in formi podobno ocenjevanju znanja. Tako lahko učenci neposredno izkusijo, kako bo videti ocenjevanje znanja ter po kakšnih kriterijih bodo ocenjeni (npr. v času izobraževanja na daljavo je lahko takšno preverjanje tudi ustno in ima eksemplarično funkcijo: učitelj se denimo z enim ali dvema učencema dogovori za neocenjeno ustno preverjanje, ki odraža značilnosti kasnejšega ustnega ocenjevanja znanja, ga posname, nato pa si posnetek lahko ogledajo tudi drugi učenci, pri čemer zagotovi, da do posnetka lahko dostopajo samo učenci istega oddelka).
- Pomembno je, da ima učenec možnost izdelek/dokaz o naučenem, ki bo ocenjen, na podlagi povratnih informacij izboljšati. Pri tem velja poudariti, da dokazi o učenju, ki se zbirajo v času izobraževanja na daljavo, niso ovrednoteni z (delnimi) ocenami, plusi, minusi in drugimi simboli, ampak izključno s povratnimi informacijami, ki izhajajo iz **kriterijev ocenjevanja znanja**.
- Za namene ocenjevanja v času izobraževanja na daljavo učitelji **določijo (prilagodijo) kriterije ocenjevanja znanja** in z njimi seznanijo učence pred začetkom ocenjevanja (strokovni aktivni na šolah imajo že od začetka šolskega leta oblikovane kriterije za ocenjevanje znanja).
- V primeru, da se je zaradi **fleksibilno organiziranega urnika** pouk predmeta začel v drugem ocenjevalnem obdobju, učitelj **lahko oceni** znanje učencev na podlagi zbranih in na daljavo pridobljenih dokazov o učenju. Učenci morajo biti natančno seznanjeni z izbiro izdelkov, ki bodo ocenjeni, morajo imeti možnost sodelovati in učitelju predlagati, kateri izdelek (ali izdelki) po njihovi presoji najbolje odraža usvojeno znanje.

4. Odstopanja od Pravilnika o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli

- Učitelji načine in oblike ocenjevanja prilagodijo izobraževanju na daljavo in jih **uskladijo v strokovnih aktivih**.
- Oddelčni učiteljski zbor **uskladi načrt ocenjevanja za posamezen oddelek (roke in načine ocenjevanja znanja učencev)**. Z načrtom ocenjevanja je seznanjen ravnatelj.
- Učitelj učence seznanj s kriteriji in načrtom ocenjevanja.
- Učitelj lahko znanje učenca v drugem ocenjevalnem obdobju pri posameznem predmetu oceni vsaj enkrat (skladno s Sklepom o ukrepih za nemoteno opravljanje vzgojno-izobraževalnega dela v osnovnih šolah v šolskem letu 2019/2020). Če je učenec med 1. 2. 2020 in 16. 3. 2020 že pridobil oceno, torej ni nujno, da ga učitelj oceni še po 16. 3. 2020, ampak upošteva oceno, pridobljene do 16. 3. 2020. Učenca pa lahko oceni tudi v času izobraževanja na daljavo. Če na podlagi predhodno pridobljenih ocen pri predmetih, ki potekajo 3 ure ali več tedensko, učitelj ne bi mogel določiti zaključne ocene, lahko v obdobju od 16. 3. 2020 do konca izvajanja izobraževanja na daljavo učenca oceni dvakrat.
- Pri ocenjevanju izdelka učitelj omogoči učencu **vpogled v popravljen in ocenjen izdelek** z ustrezno zapisano obrazložitvijo oziroma povratno informacijo o dosežku.
- Pri preverjanju in ocenjevanju znanja učenca s posebnimi potrebami učitelj upošteva individualiziran program, ki se **v času izobraževanja na daljavo prilagodi nastalim razmeram. S spremenjenim individualiziranim programom**, v katerem se opredeli oblika in način ocenjevanja znanja glede na individualne potrebe in zmožnosti učenca ter pogoje za ocenjevanje na daljavo, razrednik seznanj starše, učenca in oddelčni učiteljski zbor. Pri ocenjevanju znanja učenca s posebnimi potrebami **učitelj upošteva prilagoditve**, določene v spremenjenem individualiziranem programu.
- Učitelj učencem zagotovi možnost popravljanja ocen. Učencem, ki izrazijo željo po popravljanju oziroma izboljševanju ocene, učitelj to praviloma omogoči.
- Učencem, ki so negativno ocenjeni, učitelj omogoči **»popravljanje ocen«**. To ne pomeni, da bi učenci »popravljali« vsako pridobljeno negativno oceno.

5. Zaključevanje ocen

Priporočamo, da pri določanju zaključne ocene učitelj pretežno izhaja iz ocen, pridobljenih do 16. 3. 2020. Pri zaključevanju upošteva tudi izkazani napredek učenca v obdobju izobraževanja na daljavo in ocene, ki jih je pridobil v času izobraževanja na daljavo.